

Naturvårdsverket
106 48 Stockholm

Dnr NV-05919-17

Malmö den 1 juni 2020

SYNPUNKTER: Naturvårdsverkets vägledning om återvinning av avfall i anläggningsarbeten: Undersökning av avfallets innehåll och egenskaper

Avfall Sverige är kommunernas branschorganisation inom avfallshantering. Det är Avfall Sveriges medlemmar som ser till att avfall tas om hand och återvinns i landets alla kommuner. Vi gör det på samhällets uppdrag: miljösäkert, hållbart och långsiktigt. Vår vision är "Det finns inget avfall". Vi verkar för att förebygga att avfall uppstår, att mer återanvänds och att det avfall som uppstår återvinns och tas om hand på bästa sätt. Kommunerna och deras bolag är ambassadör, katalysator och garant för denna omställning.

Avfall Sverige bildades redan 1947 och har omkring 400 medlemmar. Avfall Sveriges medlemmar är kommuner, kommunalförbund, kommunala bolag och kommunala regionbolag inom avfall och återvinning. Deras kunder utgör Sveriges invånare och en stor del av näringslivet. Genom medlemmarna representerar Avfall Sverige Sveriges befolkning. I Avfall Sverige ingår, som associerade medlemmar, cirka 150 tillverkare, konsulter och entreprenörer aktiva inom avfallshantering.

1. Förslagets koppling till Avfall Sveriges generella ståndpunkter

Avfall Sveriges årsmöte har fastställt ett antal ståndpunkter som är vägledande för ställningstaganden och åtgärder för att utveckla avfallshanteringen och kommunernas roller.

Avfall Sverige anser att avfallshanteringen är en väsentlig del av samhällets infrastruktur och att avfallshanteringen ska ge god och behovsanpassad service för medborgare och verksamheter. Avfall Sverige anser att avfallsinnehavare ska följa avfallshierarkins principer på samma sätt som kommuner och producenter.

Avfall Sverige anser att samhällets beslutade återvinningsmål för avfallshantering är viktiga verktyg i omställningen för att nå våra övergripande mål. Återvinningsmålen ska utformas så att de mäter den faktiska återvinningen.

Avfall Sverige anser att teknikutveckling och bättre miljöprestanda hos avfallsanläggningar är viktigt för att minimera miljöpåverkan och öka återvinningen av energi och material.

2. Sammanfattning

Avfall Sverige tillstyrker generellt att Naturvårdsverket sätter upp en bättre struktur kring säkerställande av avfallens kvalitet genom provtagning. Avfall Sverige anser precis som Naturvårdsverket att återvinning av avfall för anläggningsändamål förutsätter att avfallens kvalitet är säkerställd. Avfall Sverige har däremot detaljerade synpunkter på det bifogade dokumentet.

3. Specifika synpunkter

3.1 Nödvändig kunskap om avfallet

Naturvårdsverket anger att *”det bör krävas minst motsvarande kunskapsnivå som krävs enligt deponidirektivet. Att ställa krav på motsvarande eller högre kunskapsnivå är befogat eftersom exponering och spridningsförutsättningar i ett anläggningsändamål kan medföra större risker än vid deponering av avfall”*.

Avfall Sverige håller med om att det föreligger risker med avfall i anläggningsändamål som måste tas hänsyn till och att man därmed måste ställa krav på kunskap om avfallet. Kunskapsnivå motsvarande den som krävs vid deponering kan vara en rimlig utgångspunkt. Man bör däremot förtydliga i dokumentet att krav på kunskap om avfall bör kunna variera utifrån hur stora mängder det är och risken med det avfall som ska användas i ett anläggningsändamål. Risken är annars att det i vissa ärenden ställs orimligt höga krav av tillsynsmyndighet och det kan vara svårt för en verksamhetsutövare att bemöta dessa.

3.2 Steg 1 – Samla in tillgänglig information om avfallens innehåll

I tillämpning finns det mycket få objekt som kan vara föremål för återvinning i anläggningsändamål som medger mellanlagring och mottagningskontroll. Sammantaget kan det också sägas att omfattande krav på dokumentation och provtagningsplaner är överdrivet då processen i entreprenad kommer alltid kommer att vara likartad. Mer fokus bör istället ligga på provtagning av materialet där avfallet uppstår, d.v.s. på den plats där det schaktas eller på en mottagnings- eller behandlingsanläggning.

Avfall Sverige anser i övrigt att tydliga instruktioner saknas för hur materialet ska kontrolleras, t.ex. på hög, med vilka intervall, antal delprover per analys, hur flyktiga ämnen ska hanteras, standardanalyser etc. Syftet med vägledningen kan därför ifrågasättas.

3.3 Steg 2 – Verifiera informationen och identifiera behov av provtagning

Avfall Sverige anser inte att det är tydligt i vägledningen om vad som är tillräcklig information när det gäller genomförda analyser. Det är oklart vad Naturvårdsverket egentligen vill ha för krav på hur mycket provtagning som ska ske. Branschen efterfrågar enkla svar och tydlighet. Att generellt provta för t.ex. 11 metaller och PAH samt andra parametrar om det kan förväntas är ett exempel som skulle skapa trygghet att göra rätt.

3.4 Steg 3 – Provtagning

Naturvårdsverket skriver att *“för att strukturera och kvalitetssäkra provtagningen bör en provtagningsplan alltid upprättas innan provtagningen genomförs.”* Det bör ske i samråd med berörda parter vilket kan vara avfallsproducent, verksamhetsutövare, tillsynsmyndighet, konsulter och laboratoriet som ska genomföra provningen.

Avfall Sverige anser inte att en provtagningsplan behöver upprättas för all användning av avfall i anläggningsändamål. Möjligtvis skulle detta kunna lämpa sig för större projekt. Andra kontrollförfaranden såsom ett kontrollprogram hos en avfallsbehandlare måste också kunna ersätta en provtagningsplan. Att vid alla tillfällen ställa krav på provtagningsplan som ska samrådats på varje fastighet man fyller ut skulle dessutom motverka återvinning i anläggningsändamål.

Avfall Sverige anser att vägledningen även är otydlig gällande vem som ska ta fram en provtagningsplan. I dagsläget har avfallsanläggningar ett egenkontrollprogram som man utgår från. Provtagningsplanen bör vara knuten till platsen för användning, men om avfallsbehandlingsanläggningar ska kunna återcirkulera vissa massor så måste dessa kontrollprogram kunna uppfylla kraven och vara tillräckliga. Om avfallet behöver lastas om på grund av provtagningsförfarandet blir detta ytterligare en miljöbelastning i entreprenadarbeten.

3.5 Steg 4 Provnings

Det bör hållas i åtanke att vissa material som kan vara aktuella för återvinning innehåller mycket låga föroreningsnivåer. Vikten av korrekt provtagning är mycket viktig. Ett krossat grovkornigt material kan inte jämföras med andra material då de har helt annan beskaffenhet vad gäller t.ex. lakbarhet i relation till totalhalter. Lakförsök bör därför utgöra primär provtagningsmetodik för grovkornigt material, men kunna undantas helt från provtagning om det är uppenbart icke-lakande.

I avsnittet “Analyser” tydliggörs vilka analyser som finns och som är möjliga att genomföra för olika projekt. Det bör dock tydligare specificeras när olika analyser bör krävas och inte bara en information om vad det finns för olika analyser. Gällande lakttest så är det en dyrare och mer tidskrävande metod. I de fall lakttest bör gälla för avfall som används i anläggningsändamål bör det tydligt kravställas i vägledningen. Eftersom lakttest krävs för deponering av potentiellt förorenade avfall på inertdeponier anser Avfall Sverige att det rimligtvis bör krävas även för förorenade avfall som ska användas för anläggningsändamål.

I samma avsnitt diskuteras även lakttest för PAH-förorenade avfall. Eftersom det inte finns några lakningsegenskaper framtagna för PAH:er bör det tydliggöras vad sådana lakttest ska jämföras gentemot.

3.6 Steg 5 – Dokumentera och undersöka

Avfall Sverige anser att dokumentationskraven är omfattande, som framgår i förslaget har de minst samma omfattning som de för kraftigt förorenade områden. Avfall Sverige ifrågasätter om det är relevant att ställa dessa krav för all användning av avfall i anläggningsändamål. Den typ av avfall som kan komma på tal för återvinning i anläggningsändamål bör t.ex. inte vara färg- eller luktpåverkad,

vilket ändå ska dokumenteras. Exempelvis borde tvättad sten inte ha dessa omfattande dokumentationskrav.

För fortsatta kontakter i dessa frågor hänvisar vi till vår rådgivare för deponerings- och avfallsanläggningar Johan Fagerqvist, johan.fagerqvist@avfallsverige.se, eller till vik. rådgivare för deponerings- och avfallsanläggningar Camilla Nilsson, camilla.nilsson@avfallsverige.se, telefon 040-35 66 00.

Med vänlig hälsning,
Avfall Sverige

Tony Clark
Vd